

HAKEMSİZ MAKALE

Sermaye şirketlerinde ortaklara kar dağıtımı-huzur hakkı-borç verilmesi işlemlerinin vergisel riskleri

Veysi Cumhur ENSARIOĞLU¹

¹ E.Vergi Müfettişi, SMMM / Türkiye, Email: veysicumhurensarioğlu@gmail.com

Bilindiği üzere 2026 Mart ayı içerisinde Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı'nın yaklaşık 16.000 şirket ortağına **Yüksek Gelir Grupları Gözetim ve Uyum Programına** dayanılarak gönderilen yazılarda harcamalarına ilişkin izahat istenildiği görülmüştür.

Bu yazılarda şirket ortaklık durumlarına ilişkin bilgi verildikten sonra;

1. Kişilerin ortak olduğu şirketlerin 2025 yılında kâr dağıtımı kapsamında, bu ortaklar adına vergi kesintisi yapıldığına ilişkin bir beyanlarının bulunmadığı,
2. Yine 2025 yılında elde edilen gelirlerin ortakların beyanları ile uyumlu olmadığı veya 2025 yılında beyan edilen herhangi bir gelir/kazanç unsurunun bulunmadığı,
3. 3-2025 yılında taşınmaz alış ve/veya satışlarının olduğu (bazı yazılarda taşınmaz alış/satış bilgilerine yer verilmiş bulunuyor),
4. 4-Banka hareketlerinin incelenmesi sonucunda, potansiyel gelir ve harcama düzeyi ile vergi beyanları arasında uyumsuzluk olduğunun anlaşıldığı (yazılarda banka hesaplarından giden para, hesaptan nakit çekilen tutarlar, kredi kartları harcama durumu, çıkış toplamı, hesaba gelen para, nakit yatan para, hesaba gelen faiz, hesaba huzuru hakkı, maaş, ücret gibi açıklamalarla gelen para ve giriş toplamına ilişkin bir özet tablo yer alıyor),

Konularla ilgili izahat yapılması istenmiş özellikle dikkat çeken kısmı Kar dağıtımı yapılmayan şirket ortakları ve buna karşın ortakların yüksek harcama düzeyine sahip olması, vergi idaresi açısından önemli bir risk göstergesi olarak ele alınmaktadır. Öte yandan ekonomik hayatta her türlü harcama ve parasal işlemler sistem içerisinde mutlak suretle takip değerlendirmeye tabi tutulduğunu göstermektedir.

Dolayısıyla izleyen dönemlerde ortağın şirketten borç kullanması, kâr payı alması ve huzur hakkı elde etmesi uygulamalarının vergisel sonuçları, riskleri ve maliyet unsurları bakımından değerlendirilmesi yapılmalıdır.

1.1. HUZUR HAKKININ T.T.K. AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Anonim Şirketlerde Huzur Hakkı

T.T.K.'nın 408/(b) maddesinde; Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmalarına yer verilmiştir. Buna göre, yönetim kurulu üyelerinin seçiminde ve yönetim kurulu üyelerine ödenecek ücret, huzur hakkı, ikramiye ve primlerin tespitinde şirket genel kurulu yetkilendirilmiştir.

Ayrıca, yine T.T.K.'nın 394. maddesinde “Yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay ödenebilir” ibaresi yer almaktadır.

Anonim şirket esas sözleşmesine konulacak bir hükümlerle veya genel kurul kararıyla yönetim kurulu üyelerine katıldıkları her toplantı için bir ücret ödenebileceği (huzur hakkı) gibi belirli dönemlerde ücret ödenmesi de kararlaştırılabilir.

Bu kapsamda;

*Şirket esas sözleşmesinde konu ile ilgili bir madde yer almalı veya

*Şirket genel kurulu tarafından bu ödemenin yapılabilmesi için bu konuya özgü bir genel kurul kararı alınmış olmalıdır.

Yine T.T.K.'nın 408. maddesinin 3. fıkrasında; “*Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfıPyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.*” hükmü yer almaktadır. Buna göre anonim şirkette tek ortak bulunması ve tek ortağın genel kurulun bütün yetkilerine sahip olması, ortak tarafından alınan kararların yazılı olması koşuluna bağlanmıştır. Bu çerçevede, tek ortaklı anonim şirketlerde ortak tarafından alınacak ücret, huzur hakkı, ikramiye ve primler ile ilgili kararların da yazılı olması gerekmektedir.

Limited Şirketlerde Huzur Hakkı

T.T.K.'nın 622. maddesi uyarınca, anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümler, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanacağı belirtilmiştir. Yine T.T.K.'nın “B) Yönetim ve Temsil” başlıklı 623. maddesinde; “*Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfıPnı taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir.*” ibaresi yer almakta ve “*Müdürler, kanunla veya şirket sözleşmesi ile genel kurula bırakılmamış bulunan yönetime ilişkin tüm konularda karar almaya ve bu kararları yürütmeye yetkilidirler.*” şeklinde devam etmektedir. Anılan T.T.K. hükmü uyarınca, ortak olan veya olmayan müdür veya müdürler limited şirketin yönetim ve temsili ile yetkilidir. Bu nedenle limited şirket müdürler kurulu, anonim şirket yönetim kurulunun yerini almaktadır.

Bu kapsamda, anonim şirket yönetim kurulu başkan ve üyelerine yapılan ödemeler ile limited şirket ortaklar kurulu tarafından belirlenen limited şirket müdürlerine yapılan ödemeler de huzur hakkı olarak nitelendirilebilecektir.

1.2. HUZUR HAKKININ DİĞER KANUNLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gelir Vergisi Kanunu Açısından

Gelir Vergisi Kanunu'nun (G.V.K.) 61 nci maddesi uyarınca; yönetim kurulu başkanı veya üyesi olarak huzur hakkı elde eden kişi gerçek kişi ise bu kişilere yapılan ödemeler ücret olarak sayılmıştır. Yine G.V.K.'nun “Vergi Tevkifatı” başlıklı 94. maddesinin 1. fıkrasına göre; “Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61'inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104'üncü maddelere göre” vergiye tabi tutulmaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun (K.V.K.) 6. maddesinde; kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağına ve safi kurum

kazancının tespitinde G.V.K.'nın ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağına yer verilmiştir. G.V.K.'nın "İndirilecek Giderler" başlıklı 40. maddesinin 1. fıkrasına göre "Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler" safi kazancın tespitinde indirim olarak kabul edilmektedir.

Kurumların kendi ortakları, ilişkili kişiler arasında sayıldığından, şirket ortaklarına hizmetleri karşılığında olmak kaydıyla emsaline uygun olarak ödenen huzur hakkının kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınabileceğine izin vermiştir. Başka bir ifadeyle, kurumun ilişkili kişi sayılan yönetim kurulu başkan veya üyelerine emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak yapılan mal veya hizmet alım ya da satım işlemlerinin transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımını olarak değerlendirilebileceği için yönetim kurulu başkan veya üyelerine yapılacak huzur hakkı ödemelerinin kurumun mali yapısına uygun ve makul düzeyde olmasına dikkat edilmelidir. Aksi durumda, K.V.K.'nın 13.maddesinde belirtilen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtılması hakkındaki hükümlerin uygulanacağı ve emsaline göre fazla ödenen ücret tutarının kurum kazancının tespitinde gider olarak indirim konusu yapılamayacaktır.

Damga Vergisi Kanunu Açısından

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ekli (1) sayılı tablonun IV-1/b fıkrası uyarınca; "Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kâğıtlar" üzerinden binde 7,59 nispetinde damga vergisi ödeneceği buna göre yönetim kurulu başkan ve üyelerine yapılan brüt huzur hakkı tutarı üzerinden binde 7,59 nispetinde damga vergisi ödenmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Vergi Usul Kanunu Açısından Değerlendirilmesi

Vergi Usul Kanunu'nun (VUK'un) 238'nci maddesi göre G.V.K.'ya göre ücret kabul edilen huzur hakkı ödemeleri için de "Ücret Bordrosu" düzenlenmesi gerekmektedir.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Açısından

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/b-3 maddesi uyarınca; Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları kısa ve uzun vadeli sigorta uygulaması açısından sigortalı sayılmakta ve 4/b (Eski Bağ-Kur) kapsamında yer almaktadır. Başka bir deyişle; anonim şirketlerin yönetim kurullarında görev alan ortakları, 4/b sigortalısı sayıldığından ve hizmet akdine bağlı bir işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanmadığı için bu kişilere ödenecek huzur hakkından sigorta primi kesilmeksizin bu kişiler adına her ay ücret bordro düzenlenip gelir vergisi ve damga vergisi kesintisi yapılması gerekmektedir.

Öte yandan bazı yönetim kurulu üyeleri hem şirket çalışanı olarak bordrolu gözükmekte hem de yönetim kurulu olarak kendilerine huzur hakkı ödemesi yapılmaktadır. Şirket çalışanı olduklarından dolayı zaten 4/a kapsamında aldıkları ücretten sigorta primi kesintisi yapılmaktadır. Dolayısıyla ayrıca almış oldukları huzur hakkı ödemeleri için herhangi bir sigorta kesintisi yapılmaması gerekmektedir.

1.3. HUZUR HAKKI ÖDEMELERİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN UNSURLAR

Huzur hakkı uygulamalarında sıklıkla karşılaşılan hatalar, şirketlerin hem mali hem de hukuki yükümlülükler açısından riskle karşılaşmasına neden olabilir. Bu nedenle şu hususlara özellikle dikkat edilmelidir:

- Genel Kurul Kararı olmadan yapılan huzur hakkı ödemeleri geçersizdir. Mutlaka resmî karar alınmalı ve karar defterine kaydedilmelidir.
- Tutarlar belirlenirken emsal ücret analizi yapılmalıdır. Aksi takdirde, yüksek tutarlı ödemeler "örtülü kazanç dağıtımını" kapsamında incelenebilir.
- Aynı kişi hem huzur hakkı hem maaş alıyorsa, bu durumun bordrolarda açık şekilde gösterilmesi gerekir.

- Bordro sisteminde huzur hakkı ayrı kalem olarak muhasebeleştirilmeli, genel maaş bordrosuyla karıştırılmamalıdır.
- KVK ve GVK uyumu açısından yapılan ödeme ve kesintilerin kayıtlarda ayrıntılı şekilde raporlanması önemlidir.

Huzur Hakkı Ödemelerindeki Ücret Kesintisindeki Vergi Yükü ile Gider Yazılması Avantajının Karşılaştırılması

Gelir Vergisi Kanununun 61'inci maddesine göre huzur hakkı ödemeleri ücret olarak tanımlanmakta ve stopaj yoluyla vergilendirilmektedir. Buna göre, huzur hakkı ödemelerinde, Gelir Vergisi Kanunu'nun 103. Maddesinde ücretler için belirlenen vergi dilimlerine göre stopaj kesintisi yapılmaktadır. Ayrıca, huzur hakkı ödemelerine, Gelir Vergisi Kanunu'nun 23/18 maddesinde yer alan asgari ücretten gelir vergisi istisnası ve damga vergisi istisnasının uygulanacağına dikkat edilmelidir. Dolayısıyla asgari ücrete kadara ödenecek huzur hakkı için şirkette bir vergi yükü oluşmayacaktır. Ancak zararda olan ve asgari ücretin üzerinde huzur hakkı ödeyen şirketlerde ise huzur hakkının gider efekti de kullanılmayacağı için şirkete vergi yükü oluşturacağı tabidir.

Ayrıca, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde; 4/1-a kapsamındaki sigortalılara ödenen huzur hakkı ödemelerinden sigorta primi kesilecek, söz konusu kişi, aynı yerde 5510 sayılı Kanununun 4-1/b kapsamında çalışıyorsa bu kişiye ödenecek huzur hakkı ödemesi sigorta prime tabi değildir.

Huzur hakkı ödemeleri Gelir Vergisi Kanununun 61'inci maddesi düzenlemesi gereğince ücret olarak vergiye tabi olmakla birlikte işletmeler tarafından yapılan bu ödemeler Gelir Vergisi Kanununun 40/1. Maddesi kapsamında vergi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmaktadır. Bu aşamada huzur hakkı ödemelerinde, vergi yükü ve vergi avantajı kıyaslaması yapılmasını gerektirmektedir. Buna göre 2026 yılında huzur hakkı üzerindeki vergi yükü ve vergi avantajı karşılaştırması aşağıdaki gibidir.

Ay	Brüt Huzur Hakkı	Gelir Vergisi	Damga Vergisi	İstisna Gelir Vergisi	İstisna Damga Vergisi	Net Tutar
Ocak	145.299,95	21.794,99	1.102,83	4.211,33	250,6977	126.864,16
Şubat	151.647,67	28.094,53	1.151,01	4.211,33	250,6977	126.864,16
Mart	159.450,27	35.837,91	1.210,23	4.211,33	250,6977	126.864,16
Nisan	169.435,82	45.747,67	1.286,02	4.211,33	250,6977	126.864,16
Mayıs	169.435,82	45.747,67	1.286,02	4.211,33	250,6977	126.864,16
Haziran	169.435,82	45.747,67	1.286,02	4.211,33	250,6977	126.864,16
Temmuz	168.983,97	45.625,67	1.282,59	4.537,75	250,6977	126.864,16
Ağustos	167.492,64	45.223,01	1.271,27	5.615,10	250,6977	126.864,16
Eylül	167.492,64	45.223,01	1.271,27	5.615,10	250,6977	126.864,16
Ekim	184.447,89	62.050,73	1.399,96	5.615,10	250,6977	126.863,00
Kasım	188.350,34	65.922,62	1.429,58	5.615,10	250,6977	126.863,94
Aralık	188.350,48	65.922,67	1.429,58	5.615,10	250,6977	126.864,03
Toplam	2.029.823,32	552.938,16	15.406,36	57.881,20	3.008,37	1.522.368,37

	Toplam Vergi	İstisna Tutar	Ödenecek Vergi
Stopaj Olarak Ödenen Gelir Vergisi	568.344,52 (552.938,16 15.406,36 =)	60.889,57 +(57.881,20 + 3.008,37=)	507.454,95
	Brüt Tutar	Vergi Avantajı (%25)	
Gider Etkisi Sebebiyle Tasarruf Edilen Kurumlar Vergisi	2.029.823,32	507.455,83	

Yukarı yer alan çalışma tablolarından da anlaşılacağı üzere, 2026 yılı için yaklaşık 126.864,00-TL net huzur hakkı ödemelerinin, kurumlar vergisi mükelleflerine vergi yükü sıfır olduğu görülmektedir.

2.KAR PAYININ BELİRLENMESİ DAĞITIMI VE VERGİLENDİRİLMESİ

Kar en basit tanımıyla ekonomik bir ilişki dolayısıyla elde edilen maddi getirinin katlanılan maliyetten fazla olan kısmı veya dönem sonundaki öz sermaye ile dönem başındaki öz sermaye arasındaki pozitif fark olarak tanımlanabilir. Fakat konu dağıtımına esas olan kar kavramı olunca burada bir takım farklılıklar oluşabilmektedir.

Kar kavramını vergi uygulamaları açısından mali kâr ve ticari kâr olarak ayırabiliriz. Ticari kâr işletmenin hesap dönemi sonunda bilançoda görünen tek düzen hesap planı, Türk Ticaret Kanunu ve muhasebe standartları çerçevesinde hesapladığı dönem sonunda oluşan kârdır. Mali kâr ise vergi kanunlarının çizdiği sınırlar çerçevesinde muafiyet istisna ve kanunen kabul edilmeyen giderler gibi farklı esasların dikkate alınarak işletmenin elde ettiği dönem karının tespit edilmesidir. Mali kâr aynı zamanda kurumlar vergisi mükellefi şirket için kurumlar vergisi matrahını oluşturmaktadır.

T.T.K. maddesi 508 uyarınca esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa kâr ve tasfiye payı pay sahibinin sermaye payı için şirkete yaptığı ödemelerle orantılı olarak hesaplanır. Pay sahiplerinin kâra katılımı hakkında esas alınan değer, şirketin yıllık bilançosu uyarınca belirlenen net dönem kârıdır. Net dönem kârı ise kanun ve esas sözleşme hükümleri uyarınca kararlaştırılır. Ancak dikkat edilmelidir ki, kanuni ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrılmadıkça pay sahiplerine dağıtılacak kâr payı belirlenemez (TTK m. 523/1). Bu nedenle kâr payı yıllık net dönem kârından ve ancak bu amaç için ayrılan veya herhangi bir belirli amaç taşımayan serbest akçelerden dağıtılabilir. (TTK m. 509/2).

Genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerini düzenleyen TTK m. 408/2'nin (d) bendinde finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, bu konulara dair kararların alınması genel kurulun devredilemez yetkisi olarak belirlenir. **Böylece genel kurul kâr payının belirlenmesi ve dağıtımını konusunda tek yetkili organ olup, bu yetkisini yönetim kuruluna devretmesi mümkün değildir.**

Anonim Şirketlerde Kar Dağıtım

Yönetim kurulu tarafından hesap dönemi sonundan itibaren 3 ay içinde, geçen yıla ait bilanço ve gelir tablosu düzenlenir. Ayrıca şirketin mali, ekonomik durumunu, faaliyetlerinin özeti ve ileriye yönelik temennileri içeren bir rapor düzenlenir. Yönetim kurulu hesap döneminin kapanmasından itibaren 3 ay içinde genel kurulu toplantıya çağırır. Daha sonra Genel Kurul, şirketin bilançosunu, gelir tablosunu ve kârın dağıtılmasına ilişkin teklifi aynen ya da değiştirerek onaylayacaktır. Böylece kâr dağıtılmaya hazır hale gelmiş olacaktır.

Limited Şirketlerde Kar Dağıtım

Limited şirketlerde şirket müdürleri tarafından hesap dönemi sonundan itibaren 3 ay içinde, önceki yıla ait bilanço ve gelir tablosu düzenlenir. Bunun yanında şirketin mali, ekonomik durumunu, faaliyetlerinin özeti ve ileriye yönelik temennileri içeren bir rapor düzenlenir. Şirket müdürü veya müdürleri Ortaklar Genel Kurulu'nu hesap yılının bitiminden itibaren 3 ay içinde toplantıya çağırır. Bu toplantıya ilişkin olarak toplantı gündemi hazırlanır. Ayrıca bilanço, yıllık rapor ve kâr dağıtımına ilişkin teklifler ile yedek akçeyi oluşturacak tutarın belirlenmesine ilişkin teklif hazırlanır. Ayrıca ortaklar genel kurulu bilanço ve gelir tablosunu onaylamalı ve kârın dağıtılmasına karar vermiş olmalıdır. Böylece kâr dağıtılmaya hazır hale gelmiş olacaktır.

Kar Dağıtımında Vergilendirme

Gelir Vergisi Kanunu'nun 94.maddesinin 6/b-i bendinde "Tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir vergisinden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımını sayılmaz.)

% 15 oranında Gelir Vergisi tevkifatı yapılacağı" hüküm altına alınmıştır.

Kar payı elde gerçek kişilerin G.V.K. 75'nci maddesinin ikinci fıkrasının (1), (2), (3) numaralı bentlere göre elde edilen gelir menkul sermaye iradı olarak gelir vergisine tabi olup söz konusu gelirin beyanında yine G.V.K.'nın 22/2 maddesine göre tam mükellef kurumlardan elde edilen ve 75/2. maddesinin 1-2-3. bentlerinde yer alan kâr paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Buna göre kar payı elde eden gerçek kişi beyan edilen tutar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, kârın dağıtım aşamasında yapılan %15 oranındaki vergi kesintisinin tamamı (istisnaya isabet eden kısım dâhil) mahsup edilecek olup, mahsup sonrası kalan tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir.

3. ORTAĞA ŞİRKETTEN BORÇ VERİLMESİ

Günümüzde birçok şirket ortağı, şirketleri ile istedikleri gibi para alverişinde bulunabileceklerini düşünmektedirler. Oysa şirket ortağı, şirketin %100 hissesine de sahip olsa, şirket ile olan borç alacak ilişkisinde istediği gibi hareket edemez. Ortağın, şirket ile para alış veriş kanunlarımız açısından kurallar altına alınarak sınırları çizilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu Açısından Değerlendirme

Türk Ticaret Kanunu'nun 358. maddesinde ortakların şirketten borç para alması sınırlandırılmıştır. Buna göre, pay sahipleri, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ödemedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamaz. Bu maddede şirkete borçlanmanın hangi durumda yapılamayacağı belirtilmekle birlikte, ne miktarda borçlanılacağı sınırları belirtilmemiştir.

Türk Ceza Kanunu Açısından Değerlendirme

Türk Ticaret Kanunu'nun 562. maddesinde, borçlanma yasağına aykırı davranan ortakların üç yüz günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılacakları hüküm altına alınmıştır.

Türk Ceza Kanunu'na göre, adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yedi yüz otuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödemesi şeklinde tanımlanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından Değerlendirme

Kurumlar Vergisi Kanununun 13. Maddesine göre Kurumların, ilişkili kişilerle **emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak** tespit ettikleri bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunursa, kazanç tamamen veya kısmen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılmış sayılır. Alım, satım, imalat ve inşaat işlemleri, kiralama ve kiraya verme işlemleri, **ödünç para alınması ve verilmesi**, ikramiye, ücret ve benzeri ödemeleri gerektiren işlemler her hal ve şartta mal veya hizmet alım ya da satımı olarak değerlendirilir hükmü bulunmaktadır.

Bu çerçevede, şirketin ortaklarından olan alacaklarına **emsallere uygun bir faiz uygulanması** ve aylık dönemler itibariyle ortaklara fatura edilen bu faiz tutarlarının tahakkuk esas gereği kurum kazancına dahil edilerek vergilendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11/1-c maddesine göre **transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazançlar kanunen kabul edilmeyen gider olarak değerlendirilmektedir** ve şirketin mali karına ilave edilmesi gerekmektedir. Ayrıca emsalin altında bir faiz oranı ile ortağa borç para verilmesi durumunda **emsale aykırı belirlenmiş faiz tutarı** 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 13/6. Maddesi çerçevesinde Kurumlar Vergisi kanunlarının uygulamasında, **hesap döneminin son günü itibarıyla ortağa dağıtılmış kâr payı olarak sayılacaktır.**

Ayrıca transfer fiyatlandırılması incelemelerinde 20.12.2021 tarih ve 2021/DK-1/1 sayılı Vergi Denetim Kurulu Danışma Kurulu kararında belirtildiği üzere mükellefin ortaklarına para kullandığı durumlarda iç emsal yok ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen bankalarca açılan ticari kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranının kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

KDV Kanunu Açısından Değerlendirme

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1. maddesinin 1. fıkrasında, Türkiye'de yapılan ve maddede sayılan işlemlerin katma değer vergisine tabi olduğu, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest

meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olacağı, ifade edilmiştir.

Anılan kanunun 4. ve 5. maddelerinde ise, hizmet ve hizmet sayılan haller tanımlanmıştır:

- Hizmet, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemlerdir.
- Bu işlemler; bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi, şekillerde gerçekleşebilir.
- Vergiye tabi bir hizmetten, işletme sahibinin, işletme personelinin veya diğer şahısların karşılıksız yararlandırılması hizmet sayılır.

Bu hükümler ışığında bakıldığında, sermaye şirketlerinin ortaklarına cari hesap yoluyla borç para kullandırmaları işlemi, ticari anlamda bir **finansman hizmeti** olup, Kanununun 1/1. maddesine göre KDV'ye tabi bulunmaktadır.

Ayrıca, şirketler tarafından ortaklara karşılıksız dahi olsa borç verilmesi durumunda, KDV Kanunu 5.madde kapsamında hizmet işlemi söz konusu olup, söz konusu borç tutarına anılan kanununun 27.maddesi kapsamında emsal faiz oranı üzerinden faiz hesaplanarak faiz üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

Ortağın Şirketten Borç Almasının Vergisel Sonuçları

Özellikle faiz oranlarının yüksek olduğu dönemlerde ortağa şirketten borç verilmek suretiyle ortağın finanse edilmesi çok avantajlı olmayacaktır. Borç için işletilecek faiz yükü ve söz konusu faiz üzerinden hesaplanacak KDV yükü şirkete yüklü bir maliyet oluşturacaktır. Ayrıca bahsi geçen faiz tutarının ortak tarafından netice itibariyle ödemesi gerekecektir. Ancak zararda olan şirketlerde ve devreden KDV'si yüksek olan şirketlerde ortağa borç vermek suretiyle ortağın finanse edilebileceğini belirtmek gerekir.

4. HUZUR HAKKI ÖDEMESİ Mİ, KAR PAYI DAĞITIMI MI ŞİRKETTEN BORÇ ALMAK MI AVANTAJLI?

Huzur hakkı, kâr payı ve şirketten borç alma uygulamasında doğru karar verebilmek için bu üç konunun vergisel maliyetlerini karşılaştırmak gerekir. Müdürlere ve yönetim kurulu üyelerine ödenecek huzur hakkı bir ücret olup mevcut mevzuat gereği asgari ücreti aşan kısmı vergilendirilir ve brüt tutarın tamamı aynı zamanda gider yazılarak kurum kazancından indirilmek suretiyle daha az kurumlar vergisi ödenir. Yöneticilere ödenecek kâr payında ise, ödeme esnasında %15 stopaj ödenir, kalan tutar hak sahibine ödenir. Ayrıca, kâr payı elde eden hak sahibi brüt tutarın %50'sini yıllık beyannameyle menkul sermaye iradı olarak beyan ederek hesaplanan gelir vergisinden stopajın düşülmesi sonrası kalan tutarın ödenmesi gerekmektedir. Şirketten alınan borç için ise şirketin ortak adına faiz hesaplaması ve bu faiz üzerinden de KDV hesaplaması gerekmektedir.

2026 yılı için yıllık 2.029.823,32 TL brüt huzur hakkı ödenmesi halinde, kurumlar vergisi mükelleflerine vergi yükü sıfır olarak hesaplamıştık. İlgili tutarın kar payı olarak dağıtılması ve ortağa borç olarak verilmesi halinde ise ortaya çıkabilecek vergi yükü hesaplaması aşağıdaki gibidir.

Kar Payı Dağıtımı	Tutar
Brüt Kar Payı Tutarı	2.029.823,32
Tevkifat Tutarı (%15)	304.473,50
Ödenecek Net Kar Payı	1.725.349,82
Beyan Edilecek Kar Payı (%50 İstisna)	1.014.911,66
Hesaplanan Gelir Vergisi	237.719,08
Mahsup Edilecek Tevkifat Tutarı	304.473,50
Ödenecek Gelir Vergisi	(66.754,42)
Toplam Vergi Yükü	237.719,08

Borç Verilmesi	Tutar
Verilen Borç Tutarı	2.029.823,32
Hesaplanan Faiz Tutarı*	1.014.911,66
Faiz Üzerinden Hesaplanan KDV	202.982,33
Hesaplanan K.V.	253.727,92
Ödenecek Toplam Vergi	456.710,25

*Faiz oranı yüzde elli olarak dikkate alınmış olup, hesaplama bir yıllık süreyi kapsamaktadır.

5. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sermaye şirket ortaklarından seçilen yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen yetki ve sorumlulukları dolayısıyla aldıkları riskler, şirket için vermiş oldukları hizmetler ve yönetim toplantılarına katılmaları karşılığında, şirket ortaklarına “**huzur hakkı**” adı altında ücret verilebilecektir.

Huzur hakkı olarak ödenen ücretler, ticari faaliyetin sürdürülmesi için katılan genel giderler kapsamında değerlendirildiğinden ve **emsallerine ve şirketin mali durumuna uygun olması halinde** kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Buna karşılık, şirket ortaklarına dağıtılan **kâr payları “menkul sermaye iradı”** olarak nitelendirildiğinden ve ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınmadığından, kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Ayrıca şirket tarafından huzur hakkı veya kar dağıtmak yerine ortağa borç vermek suretiyle de ortak finanse edilebilmektedir. Bu çerçevede konu değerlendirildiği takdirde ulaşılabilecek sonuçları şöyle sıralayabiliriz

Öncelikle şirketlerin kar payı dağıtabilmesi için şirketin kar etmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla kar elde etmeden ortağın kar dağıtmak suretiyle finanse edilmesi de mümkün olmayacaktır. Bu kar üzerinden öncelikle kurumlar vergisi ödeneceği unutulmamalıdır.

Dönem zararı oluşan şirketlerde asgari ücreti aşan huzur hakkı ile ortağın finanse edilmesi durumunda söz konusu huzur hakkının kurumlar vergisi etkisi de kullanılamayacağı için ödenen **gelir vergisi ve damga vergisi şirket üzerinde vergisel bir yük oluşturacaktır.**

Özellikle yüksek faiz oranlarının uygulandığı dönemlerde ortağın şirketten borç verilmek suretiyle finanse edilmesi şirket nezdinde yüksek tutarda adet geliri ve hesaplanan KDV yaratacağı için bu yöntemi tavsiye edilmemektedir. Ancak **devreden KDV ve zarar eden şirketlerde** ise bu dönemlerde ortağın şirketten borç verilmek suretiyle finanse edilmesi tercih edilebilecek bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine asgari ücrete kadar ödenecek huzur hakkı, şirket zararda olsa da bir vergi yükü oluşturmayacaktır. Ancak zarar eden şirketlerde asgari ücretin üzerinde ödenen huzur hakkının şirkete vergi yükü oluşturacağı tabiidir.